

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., професор _____ Кузнєцова Л.В
“ ____ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси та кредит»

за темою:

**«Вплив фінансових технологій на розвиток банківського
бізнесу»**

Виконавець

студент 42 групи
кредитно-економічного факультету

Городинський Д.І _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., старший викладач

_____ (науковий ступінь, вчене звання)

Зверяков О.М.

_____ (прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ	
1.1. Теоретичні основи поняття «фінансові технології».....	8
1.2. Законодавче регулювання ринку фінансових технологій.....	16
Висновки до першого розділу.....	24
РОЗДІЛ 2. ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА БАНКІВ	
2.1. Оцінка світової практики застосування фінансових технологій.....	25
2.2. Вплив фінансових технологій на розвиток банківської діяльності.....	33
2.3. Аналіз використання фінансових технологій банками України.....	38
Висновки до другого розділу.....	45
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ ВПЛИВУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
3.1. Розвиток фінансових технологій: загрози та можливості для банків.....	46
3.2. Формування інноваційних стратегій банків.....	56
Висновки до третього розділу.....	62
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65

ВСТУП

Актуальність. Ступінь того, як платіжна індустрія змінилася всього за десять років, має необмежений масштаб. Ми стали свідками появи нових валют, технологій, бізнес-моделей і форм угод. Все це в рамках глобальної економічної нерівноваги і посилення регулювання.

Найзначнішою зміною стало формування нових гравців - небанківських фінансових інститутів, які приносять масу інновацій і змінюють при цьому структуру ринку.

Тенденції зростання електронної комерції - спочатку в B2C, а тепер і в B2B-просторі. Постійні інновації для задоволення попиту клієнтів в технологіях, які підвищують ефективність, знижують транзакційні витрати і підвищують зручність користування.

У зв'язку з даними подіями з'явилися інноваційні та кмітливі нові гравці - FinTech і цифрові екосистеми. Вони створюють посилену конкуренцію для вже існуючих банків. Однак, не маючи доступу до клієнтської бази, досвіду у фінансовій галузі, довіри клієнтів і надійної глобальної інфраструктури, ці структури можуть поки що тільки здійснювати свою діяльність відокремлено.

Досліджуючи світовий ринок як банківських послуг так і фінансових технологій, а також наш з вами вітчизняний український ринок, ми будемо намагатися дати якісну оцінку того що зараз відбувається в цих сферах, які їх перспективи, переваги та недоліки. Побачимо думки визнаних спеціалістів та їх ставлення до розвитку галузі FinTech.

Ми зіткнулися з радикальними змінами в останні роки, як в плані банківської справи, так і в тому, що технологія впроваджується і розгортається для зближення з клієнтами, для удосконалення ефективності процесів і більш надійної законодавчої відповідності.

Наступні кілька років обіцяють більше хвилювання: банківське простір перевизначається шляхом введення нових гравців, впровадження нових

бізнес-моделей і участі інноваційних стартапів. Технологія просунулася вперед на кілька поколінь, використовуючи досягнення в цифровому просторі. Злиття цих подій привело до приголомшуючих змін в просторі FinTech.

Звичайні робочі моделі швидко поступаються місцем новим технологіям. Деякі із традиційних успішних фінансових структур тепер стикаються з екзистенційними проблемами.

Ще однією з проблем необхідних до вивчення залишається можливість ведення партнерських зв'язків між даними структурами і банками. Можливість ведення спільно бізнесу без впливу на роботу кожного. Особливої актуальності дана тема набуває в умовах сучасного розвитку банківської індустрії та одночасного зростання віртуального ринку.

Пропозиції щодо розвитку фінансових технологій висловлювало багато відомих вчених економічної науки: Васюренко О, Гошал С., Дранове Д., Емері Д., Мертон Р., Мінцберг Г., Соловйов В., Тіс Д., Уайт Л., Федулова Л., Фіннерті Дж., та інші, не менш відомі вчені. Їх дослідження наклали помітний відбиток на осягнення суті проблем щодо розроблення стратегії розвитку фінансових інноваційних технологій.

Мета випускної роботи. Головною метою цієї роботи є визначення основних загроз та можливостей діяльності банківського бізнесу під впливом бурхливого розвитку фінансових технологій, дослідження світового ринку, як банківського так і фінансового, а також можливостей співпраці та окреслення основних тенденцій розвитку партнерства. Визнаючи потенційний вплив цифрової революції, ми сфокусуємось на можливостях, які відкриються в банківській сфері в результаті цифровий хвилі. Грунтуючись на цьому, ми спробуємо вивчити майбутнє як банківської екосистеми, так і технологій, які будуть визначати долю фінансових послуг в майбутні роки.

Завдання випускної роботи:

- визначити теоретичні основи поняття «фінансові технології» та законодавче регулювання ринку фінансових технологій;
- зробити оцінку світової практики застосування фінансових технологій;
- проаналізувати вплив фінансових технологій на розвиток банківської діяльності;
- проаналізувати використання фінансових технологій банками України та визначити загрози та можливості для банківського бізнесу.

Об'єктом дослідження є процеси формування та розвитку банківської діяльності під впливом фінансових технологій.

Предметом дослідження є фінансова технологій як інструмент підтримки фінансових послуг.

Методи дослідження. Виходячи із теми дипломної роботи під час виконання активно використовується такі загальнонаукові методи пізнання, як: теоретичне узагальнення, порівняння та систематизація (при дослідженні сутності понять «інновації», «фінансові технології», визначенні видів інновації); порівняльний аналіз – при визначенні особливостей фінансування регіонів світу, графічний метод – для наочного представлення результатів аналізу;

Інформаційна база дослідження. використано дані офіційного сайту НБУ, монографії та наукові статті вітчизняних та закордонних вчених, Інтернет-джерела по темі дипломної роботи.

Висновки до третього розділу

Встановлено, що одним із визначальних чинників розвитку сучасного банківництва є впровадження фінансових технологій та діяльність FinTech-фірм. Останні створюють додаткові загрози конкурентним позиціям банків на ринку фінансових послуг. Кожен із визначених вище учасників, має свої переваги та недоліки у конкурентній боротьбі. Так, банки мають більший досвід та перевірену інфраструктуру; володіють конкретними фінансовими знаннями: про оцінку ризиків й криз, управління, дотримання нормативних вимог і потреб казначейства. Натомість нові та менші за масштабами діяльності Fintech-фірми є більш гнучкими, більш швидко запроваджують новітні технології, найкраще адаптовані вносити нововведення для вирішення ринкових проблем та практичних аспектів торгівлі. Водночас накопичені банками знання, досвід та лояльна клієнтська база мають величезну цінність для FinTech-проектів. Справді, клієнти можуть не довірити незнайомій марці або цифровому ринку свої дані або грошові кошти, але продовжуватимуть довіряти банківській безпеці. Саме тому, на нашу думку, банкам для збереження конкурентоспроможності та ринкової частки варто вибудовувати партнерські взаємовідносини із Fintech-фірмами. Таке партнерство створить низку переваг як для традиційних банків, так і для Fintech-фірм. По-перше, банкам забезпечить свободу для експериментів, оскільки компанії FinTech здійснюють свою діяльність у середовищі, вільному від інфраструктурних та культурних обмежень. По-друге, традиційні банки можуть допомогти FinTech-фірмам розширити свій бізнес, надаючи фінансову інфраструктуру, капітал та доступ до їх величезної клієнтської бази. По-третє, FinTech-фірми можуть запропонувати банкам інноваційні технології для вдосконалення відносин з клієнтами, скорочення витрат та підвищення рівня кібер-безпеки. Та, у підсумку, можна заключити, що співпраця допоможе як традиційним банкам, так і FinTech-фірмам зосередитися на їх компетенції та робити вагомий внесок в галузь банківництва для досягнення спільного синергетичного ефекту.

ВИСНОВКИ

FinTech за своєю природою є постійною силою. Він буде продовжувати змінювати спосіб взаємодії і ведення бізнесу, оскільки це тільки перша хвиля захоплюючих подій його застосування для простору B2B. Гравці, які хочуть зберегти свою частку на ринку, повинні розробити стратегічний план збереження конкурентоспроможності, ґрунтуючись на таких ключових елементах як дотримання складної нормативного середовища та управління ринковим ризиком.

Незалежно від того, успішні чи ні фірми-FinTech індивідуально або як група, банківська індустрія повинна розуміти всебічні зміни на ринку і швидко реагувати на ті процеси які можуть привести до негативних наслідків. Необхідно розробити нові бізнес-моделі, які використовують переваги цифрової і мобільної технології, і ці моделі повинні бути перегруповано для успіху. Це зажадає зміни в культурі і здатності розуміти, що для поліпшення споживчого досвіду може знадобитися налагодження партнерських відносин з «ворогом» і залучення кращих з обох світів на ринок.

Fintech і величезні цифрові екосистеми, зокрема, вийшли на ринок під ударом. Проте, щоб зберегти своє становище на ринку, вони повинні знайти спосіб відповідати вимогам регулювання, інвестицій і ризику. Найбільш стратегічним підходом в цьому відношенні, може стати партнерство з глобальним банківським провайдером. І найімовірніше, цей сценарій найбільш виправданий, оскільки вже деякі лідери ринку усвідомили, що банківські альянси - це шлях вперед.

З іншого боку, банки будуть відчувати все більший тиск з боку інновацій. Вони повинні стати частиною їх структури і культури. Банкам і їх працівникам, необхідно буде засвоїти урок від "Фінча", які в цей час цифровізуються, орієнтуючись на клієнта. Самі інновації далеко за межами

такої переваги як економія коштів, проте це принесе нові можливості в клієнтських відносинах.

Простір платежів буде проходити значні зміни в цю нову еру цифровізації, включаючи зміни бізнес-моделей, поведінки клієнтів і традиційних торговельних і казначейських функцій. Але, об'єднавши свої сильні сторони і створюючи синергію, перспективні FinTech і банки можуть бути на перехресті цих змін і разом очолити просування в епоху цифрових технологій.

Нині в більшості країн здійснюється інноваційний тип економічного розвитку як вираження триваючої технологічної революції. Тобто економіка перебуває у процесі постійних змін та еволюціонує. Безумовно, ці закономірності фінансових процесів характерні повною мірою і для України, а сталість фінансово-економічного розвитку зумовлює регулярне впровадження нових рішень. Таким чином, застосування стратегії розвитку фінансових інноваційних технологій допомагатиме вдосконаленню загального фінансового менеджменту всіх економічних суб'єктів і розбудові фінансового простору країни загалом. Цьому сприятиме швидке запровадження фінансових, інформаційних й телекомунікаційних технологій. Однак економічні суб'єкти мають неоднакові умови розвитку, тому доцільним є з'ясування послідовності введення новітніх фінансових технологій або визначення самостійних функціональних стратегій їх просування, що окреслює напрям подальших глибоких наукових досліджень.

Як ми вже визначили, банки не збираються скоро зникати під хвилею починань Fintech. Однак у нинішній ситуації ми повинні розраховувати на винахідливість, зусилля і компетентність банків в тому, щоб перетворитися в більш ефективні інститути з більш низькими співвідношеннями витрат і доходів та з можливістю зіткнутися з жорсткою конкуренцією в світі мінливих технологій. Тільки надійний і прибутковий банківський сектор може служити економіці і фінансувати необхідний нам економічне зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Проект комплексної програми розвитку банківської системи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=18563297
2. Finnerty J.D. Corporate Securities Innovation: An Update / J.D. Finnerty, D.R. Emery // Journal of Applied Finance. – 2002. – № 12 (Spring/Summer). – P. 21-47
3. Changing Money: Financial Innovation in Developed Countries (1987). N.Y. 420 p.
4. See McKinsey, “The Fight for the Customer”, Global Banking Annual Review 2015.
5. Офіційний сайт Національного Банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.bank.gov.ua
6. Карпенко Г.В., Данькевич А.П. Фінансові інновації: питання теорії та можливості впровадження в економіку країни // Фінанси України.– 2008.– №9. – С. 111–118.
7. Мозговий О.М., Оболенська Т.Є., Мусієць Т.В. Міжнародні фінанси: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 557 с.
8. Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу (УАІБ) [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.uaib.com.ua/index.html
9. Закон України «Про інститути спільного інвестування» від 05.07. 2012 року № 5080-VI.
10. Шимко О. В., Венчурне інвестування як важливий напрям інтеграції інноваційної діяльності в Україні // Фінансова система України // Наукові записки. Серія “Економіка”. Випуск 19. 2012
11. Полищук А. И. Коммерческие банки: новые услуги и инновационные технологии коммуникации / А. И. Полищук // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ifree.com/industry/articles/572

12. Поповенко Н. С., Марченко Н. Б. Інноваційні процеси у банківській справі / Н. С. Поповенко, Н. Б. Марченко // Економічний простір. – 2008. – № 15. – С. 99–104.
13. Accenture Study Finds. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.accenture.com/us-en/new-applied-now
14. Marx K. Capital. Volume II: The Process of Circulation of Capital / К. Marx. – Moscow : Progress Publishers, 1956. – 551 p.
15. Merton R.C. Financial Innovation and Economic Performance / R.C. Merton // Journal of Applied Corporate Finance. – 1992. – № 4 (Winter). – P. 12-22.
16. Teece D.J. Economic Analysis and Strategic Management / D.J. Teece // California Management Review. – 1984. – № 26 (Spring). – P. 87-110.
17. Innovation in retail banking 2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.infosys.com/finacle/resources/industryreports/Pages/innovation-retail-banking.aspx.
18. FinTech – Challenges and Opportunities // Daniel Drummer, André Jerenz, Philipp Siebelt, Mario Thaten | May 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mckinsey.de/files/160525_fintech_english.pdf
19. Банки и FinTech конкуренция или кооперация. Uksibbank, BNP Pariba Group. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.itukraine.org.ua/sites/default/files/5._k_leznin_-_fintechs_trends_-_v1.0.pdf
20. Innovations in Payments and FinTech: The Central Bank's Perspective. March 17, 2016. Bank of Japan [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.boj.or.jp/en/announcements/press/koen_2016/data/ko160317a.pdf
21. The Future of Fintech and Banking: Digitally disrupted or reimaged? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.accenture.com/us-en/insight-future-fintech-banking
22. FinTech trends and perspectives in 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.innovacs.com/ideas-portfolio/fintech-trends-and-perspectives-2017/

23. How FinTech is Forcing Banking to a Tipping Point Citi GPS. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ivey.uwo.ca/cmsmedia/3341211/citi-2016-fintech-report-march.pdf
24. Challenges for the European banking industry. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp160707_1.en.html
25. Єгоричева, С. Б. Банківські інновації [Текст] : Навч. посіб. – К: Центр учбової літератури, 2010. – 208 с. – ISBN 978-611-01-0039-7
26. Єгоричева, С. Б. Методологія розробки інноваційної стратегії комерційного банку / Єгоричева С. // Банківська справа. – 2010. – С. 73-84.
27. Єгоричева, С. Б. Теоретичні основи формування банківської інноваційної стратегії / Єгоричева С. // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 1(10) – С. 208-209.
28. Єгоричева, С. Б. Інноваційна діяльність комерційних банків: стратегічні аспекти. – Полтава : АСМІ, 2010. - 347 с. - ISBN 978-966-182-078-3
29. Global Banking Outlook 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ey.com/bankingstrategy>
30. Banking regulatory outlook 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www2.deloitte.com/us/en/pages/regulatory/articles/banking-regulatory-outlook.html>
31. Global Findex database. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/en/programs/globalfindex>
32. Banks and the FinTech Challenge: How disruption has been a catalyst for collaboration and innovation 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.currencycloud.com/files/2016-Banks.and.the.Fintech.Challenge.pdf>
33. FinTech 2.0: Creating new opportunities through strategic alliance 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gtb.db.com/docs_new/GTB_FinTech_Whitepaper_A4_SCREEN.pdf

34. Top 10 Trends in Banking – 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.capgemini.com/banking>
35. V. Gaspar, M. Obstfeld, R. Sahay and others Macroeconomic Management When Policy Space Is Constrained: A Comprehensive, Consistent, and Coordinated Approach to Economic Policy. IMF Staff Discussion Note. – September 2016. – 43 p.
36. В. Ваврищук. Поточні тенденції у банківському секторі. – 19 квітня 2017 р. – Матеріали семінару «Реформи у нагляді та запровадження макропруденційного регулювання в банківському секторі України».
37. Белінська Г.В. Ринок фінансових інновацій: сутність, особливості та передумови створення. Наукові праці НДФІ - 2016 - № 1 (74) – с.137-149.
38. Офіційний сайт Міністерства юстиції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minjust.gov.ua
39. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 05.12.2012
40. CB Insights Reports. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.cbinsights.com/reports
41. FinTech Week London 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.fintechweek.com/
42. Размывание границ: Как компании сегмента FinTech влияют на сектор финансовых услуг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pwc.ru/ru/banking/publications/fintech-global-report-rus.pdf
43. Economist Intelligence Unit . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.eiu.com/home.aspx
44. Innovation in Retail Banking. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.edgeverve.com/wp-content/uploads/2016/12/efma-innovation-retail-banking-report-2015.pdf